

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a soudců Mgr. Lucie Trejbalové a Mgr. Zdeňka Macháčka ve věci

žalobců: a) X, narozený X
 b) X, narozená X
 oba bytem X
 zastoupeni advokátem Mgr. Petrem Novotným
 sídlem Karlštejnská 2212, 252 28 Černošice

proti

žalovanému: **Krajský úřad Libereckého kraje**
 sídlem U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 2. 2025, č. j. KULK 10045/2025

takto:

- I. Žaloba se zamítá
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobci domáhají zrušení rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto jejich odvolání a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Česká Lípa, odboru životního prostředí (dále jen „správní orgán I. stupně“), ze dne 21. 11. 2024, č. j. MUCL/151759/2024. Tímto prvostupňovým rozhodnutím byli žalobci uznáni vinnými ze spáchání přestupku podle § 20 odst. 1 písm. c) zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů, jehož se dopustí fyzická osoba tím, že v rozporu s § 3 odst. 1 písm. c) o ochraně zemědělského půdního fondu užívá zemědělskou půdu k nezemědělským účelům bez souhlasu s jejím odnětím ze zemědělského půdního fondu. Přestupkové jednání žalobců spočívalo v tom, že dne 3. 10. 2023 na pozemku p. č. XA v k. ú. X, jehož jsou spoluvlastníky, byla zjištěna rozestavěná stavba „Zemědělská stavba pro chov včel“, kterou započali bez souhlasu k odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu. Za popsané jednání byla každému z nich uložena pokuta ve výši 30 000 Kč podle § 20 odst. 3 písm. a) zákona o ochraně zemědělského půdního fondu.
2. Správní orgán I. stupně obdržel dne 10. 4. 2023 žádost žalobců o souhlas k odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu pro stavbu „Zemědělská stavba pro chov včel“ na pozemku p. č. XA v k. ú. X, který jim však nebyl udělen (viz. závazné stanovisko ze dne 21. 12. 2023, č. j. MUCL/158464/2023).
3. Dne 3. 10. 2023 byla provedena kontrola ve věci dodržování zákona o ochraně zemědělského půdního fondu a předpisů podle něj vydaných, konkrétně prošetření skřívkky kulturních vrstev půdy na pozemku p. č. XA v k. ú. X. Při kontrole správní orgán I. stupně zjistil, že se na pozemku nachází rozestavěná hrubá stavba, dřevěné konstrukce, hotové stěny, neomítnuté, nedodělaná střecha přikrytá fólií. Stavba na patkách, hotové zastřešení terasy, materiál pro stavbu složený vedle nepovolené stavby. Proti kontrolním zjištěním žalobci podali námítky, které správní orgán I. stupně zpracoval v dodatku k protokolu o kontrole ze dne 1. 11. 2023.
4. Na základě tohoto zjištění bylo žalobcům písemností ze dne 10. 1. 2024 oznámeno zahájení řízení ve věci spáchání přestupku podle § 20 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně zemědělského půdního fondu.
5. Dne 16. 4. 2024 bylo správním orgánem I. stupně vydáno první rozhodnutí ve věci, proti němuž žalobci podali odvolání. Toto rozhodnutí bylo žalovaným zrušeno rozhodnutím ze dne 7. 8. 2024, č. j. KULK 54822/2024-OŽPZ 1015/2024, a věc byla vrácena k novému projednání.
6. Dne 1. 10. 2024 správní orgán I. stupně oznámil žalobcům pokračování správního řízení a uvědomil je o nařizeném termínu konání ústního jednání. V rámci ústního jednání dne 23. 10. 2024 žalobce mimo jiné vypověděl, že žalobkyně se na stavbě nijak nepodílela, stavbu inicioval sám, neboť je včelař. Dále doplnil, že pozemek nemohl být touto stavbou znehodnocen, jelikož již byl znehodnocen stavební činností předchozího vlastníka.

7. Následně bylo dne 21. 11. 2024 vydáno shora označené prvostupňové rozhodnutí. Správní orgán I. stupně v něm odkázal na žádost žalobců o souhlas k odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu, rozhodnutí o udělení nesouhlasu k odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu, fotodokumentaci z kontrolní prohlídky a protokol o kontrole. Konstatoval, že pozemek p. č. XA v k. ú. X je podle územního plánu obce X součástí nezastavitelného území v plochách zemědělských, zároveň spadá do I. a II. třídy ochrany zemědělských půd. Jde tedy o půdy vysoce chráněné, jen podmíněně odnímatelné a zastavitelné. Pozemek je veden v katastru nemovitostí jako trvalý travní porost, jeho vlastníky jsou žalobci. Na pozemku se nachází rozestavěná hrubá stavba označená jako „Zemědělská stavba pro chov včel.“ Podle správního orgánu I. stupně žalobci sami připustili, že stavba stojí na pozemku neoprávněně, neboť dne 10. 4. 2023 pro ni podali žádost o souhlas k odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu. Správní orgán I. stupně dále uvedl, že pro aplikaci § 20 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně zemědělského půdního fondu není rozhodná kvalita půdy. Je proto zcela bezpředmětné, zda se jednalo o půdu znehodnocenou předchozí činností jiného vlastníka pozemku. Stále se jedná o půdu chráněnou a stavební práce mají vždy charakter nezemědělského využití pozemku. Společenská škodlivost byla podle správního orgánu I. stupně dána již tím, že je uvedené jednání v zákoně kvalifikováno jako přestupek. Zákonodárce tak považuje užívání zemědělských pozemků nezemědělským způsobem bez patřičného souhlasu za společensky škodlivé jednání. Jelikož nebylo při ústním jednání prokázáno, že žalobci byli před koupí pozemku poučeni o specifických nakládání s půdou spadající do zemědělského půdního fondu, konstatoval správní orgán I. stupně, že žalobci jednali ve formě nevědomé nedbalosti. Dospěl také k závěru, že přestupek spáchala i žalobkyně, neboť je spoluvlastníkem pozemku a jistě byla srozuměna s veškerou činností, která zde byla prováděna. Pozemek užívají oba žalobci společně a nerozdílně. Při úvaze o výši trestu správní orgán I. stupně posuzoval předpokládané majetkové odvody, které by žalobci zaplatili za odnětí části pozemku ze zemědělského půdního fondu, a majetkové poměry žalobců, kteří vlastní dvě nemovitosti a nejsou vedeni v insolvenčním rejstříku. Připomněl přitom, že horní hranice trestu dosahuje 1 000 000 Kč.
8. Žalobci se proti prvostupňovému rozhodnutí odvolali. V odvolání namítali obdobné skutečnosti jako v podané žalobě. Žalovaný v napadeném rozhodnutí konstatoval, že správní orgán I. stupně zjistil a prokázal skutkový stav, který je žalobcům kladen za vinu. Společenská škodlivost přestupku v podobě likvidace půdy je ve spisovém materiálu prokázána, a to jak přímým šetřením na místě, protokolem o kontrole ze dne 3. 10. 2023 a jeho dodatkem ze dne 1. 11. 2023, pořízenou fotodokumentací vyhotovenou prvoinstančním orgánem, tak i do spisu vloženou žádostí o souhlas s odnětím zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu ze dne 10. 4. 2023, ve které žalobci uvedli, že byla provedena skrývka v tloušťce 30 cm, a tato půda byla použita na stávajícím pozemku. Z tohoto podkladu jednoznačně vyplývá, že v rámci stavby byl žalobci narušen rostlý půdní profil zemědělského pozemku. Skutková podstata přestupku byla naplněna. Žalovaný dále zdůraznil, že v notářském zápisu kupní smlouvy, který popisuje koupi daného pozemku, nejsou žádné stavby zmíněny. Ze snímků a fotomap (zdroj: mapy.cz) o stavu pozemku z roku 2013 a z fotografií z května roku 2022, na které poukazují žalobci, není zjevné nakolik byl činností předešlého vlastníka porušen rostlý půdní profil zemědělského pozemku. Není zřejmé, jsou-li objekty na snímcích stavbami pevně spojenými se zemí. Jednání žalobců spočívalo v budování konkrétní stavby, před níž došlo k provedení skrývky ornice v mocnosti 30 cm. Skrývka byla provedena na zemědělském pozemku v lokalitě, kde byla zemědělské půdě stanovena I. třída ochrany. Žalobci byli pokutováni za to, že oni sami

prováděli nezemědělskou činnost na zemědělském pozemku bez souhlasu s odnětím zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu. Správní orgán I. stupně je uznal vinnými za stav pozemku, který je nyní, a který není totožný s dobou, kdy jej nabyli koupí. Stav, který nezpůsobili, a který označují jako znehodnocení chráněné zemědělské půdy předchozím vlastníkem, měli možnost v rámci svých sil napravit a zemědělskou půdu kultivovat. Místo kroků k nápravě zahájili nedovolenou stavební činnost. Nevědomost žalobců o zákonných normách byla prvoinstančním orgánem zohledněna v kvalifikaci přestupku jako neúmyslného. Rozdílný přístup obou žalobců, který by nasvědčoval, že správní orgán I. stupně neměl posuzovat jednání stejně, ze spisu nevyplývá. Oba žalobci se účastnili kontroly na daném pozemku dne 3. 10. 2023. Vlastnictví pozemku je v katastru nemovitostí zapsáno jako společné jmění manželů. V čl. 11 Listiny základních práv a svobod je uvedeno, že vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem.

II. Žaloba

9. Žalobci ve včasné podané žalobě namítali že v místě zemědělské stavby se nacházely stavby již dříve zhotovené předchozím vlastníkem pozemku. Ty znehodnotily půdu nacházející se na pozemku. Proto se totožného jednání již nemohli dopustit žalobci. Stanovisko žalovaného, že ochrana půdy je dána formálním zápisem v katastru nemovitostí, nikoli faktickým stavem, je nesprávné. Správní orgány jsou povinny zjistit skutečný stav věci, nejen odkazovat na zápis v katastru nemovitostí.
10. Žalobci zdůraznili, že žalovaný v napadeném rozhodnutí přiznal dřívější přítomnost staveb na pozemku a uvedl, že z listinných podkladů není zřejmé, nakolik byl činností předešlého vlastníka porušen půdní profil zemědělského pozemku. I žalovaný si tedy byl vědom, že na pozemku existovaly stavby postavené předchozím vlastníkem. Pokud nebylo prokázáno, do jaké míry byla půda znehodnocena předchozím zastavením, je třeba uplatnit základní zásadu přestupkového práva „in dubio pro reo“.
11. V dalším žalobním bodu žalobci připomněli, že v rámci správního řízení předložili stanovisko Státního pozemkového úřadu, ze kterého vyplývá znehodnocení zemědělské půdy jejím zastavením. Pokud bylo tímto stanoviskem prokázáno, že na dané části pozemku byly předchozím vlastníkem zhotoveny stavby, bylo třeba z hlediska odpovědnosti za přestupek k této skutečnosti přihlédnout.
12. Argumentaci žalovaného, že každé užívání půdy bez souhlasu je škodlivé ze zákona, žalobci označili za neudržitelnou a odporující základním principům přestupkového práva. Správní orgán musí posoudit míru škodlivosti v konkrétním případě. Žalobci umístili zemědělskou stavbu pro chov včel na již zastavěné, dříve znehodnocené, půdě. Stavba je svou povahou zemědělská stavba. Žalobci zlepšili stav pozemku, když odstranili odpad, jejich jednání tedy nezpůsobilо újmu chráněnému zájmu.
13. Kromě společenské škodlivosti nebyly naplněny ani další zákonné znaky přestupku. Jednání žalobců nemělo za následek znehodnocení zemědělské půdy, protože tato byla fakticky znehodnocena již předchozím vlastníkem, objekt přestupku a jeho objektivní stránka nebyly naplněny. Nedošlo ani k naplnění subjektivní stránky, protože opětovným zastavením již dříve zastavěné půdy nemůže dojít k jejímu znehodnocení. Navíc se správní orgány

nevypořádaly se skutečností, že jednání obou žalobců nebylo stejné, a rozhodly o uložení stejné pokuty pro oba žalobce, aniž by se s rozdíly v jednání obou žalobců jakkoli zaobíraly.

14. Uložená pokuta 30 000 Kč pro každého žalobce je vzhledem k povaze jednání a absenci škodlivého následku nezákonná a zcela zjevně nepřiměřená. Přestože správní orgán I. stupně překvalifikoval úmyslné jednání na nedbalost, neprojevila se tato okolnost v rozhodnutí, nedošlo ke snížení sankce. Není také zřejmé, proč obdrželi oba žalobci stejnou pokutu, přestože žalobce ve správním řízení uvedl, že výstavbu stavby inicioval a prováděl výlučně sám.
15. S ohledem na shora uvedené žalobci navrhovali, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Zároveň požadovali náhradu nákladů řízení.

III. Vyjádření žalovaného

16. V písemném vyjádření žalovaný uvedl, že podklady ve spisové dokumentaci prokazují provedení skřívky půdy v místě stavby v tloušťce 30 cm. Žalovaný měl za to, že byl skutkový stav věci zjištěn spolehlivě a byly z něj prvoinstančním orgánem vyvozeny správné závěry. Nepovažoval za problematické ani to, že vycházel z informací obsažených v katastru nemovitostí.
17. Žalovaný v napadeném rozhodnutí nerozporoval, že se na daném pozemku i dříve nacházely objekty. Ze zjištěných skutečností však neplyne, že by předchozím majitelem došlo k narušení půdního profilu pozemku, skrytí ornice, nebo že by na pozemku pod povrchem terénu existovaly stopy po předchozí stavební činnosti. Žalovaný se soustředil na jednání žalobců. Žalovaný konstatoval, že Státní pozemkový úřad není orgánem ochrany zemědělského půdního fondu těžko proto mohl posuzovat půdu (stanovovat její bonitu), kterou žalobci svévolně zastavěli a znehodnotili.
18. V další části vyjádření žalovaný uvedl, že žalobci užívají zemědělskou půdu k nezemědělským účelům. Stavbu svévolně vybudovali na bonitně nejcenější zemědělské půdě I. třídy ochrany, kterou lze odejmout pouze v případech, kdy jiný veřejný zájem výrazně převažuje nad veřejným zájmem ochrany zemědělského půdního fondu. Svým jednáním nedali státní správě možnost posoudit nezbytnost odnětí zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu. Žalovaný v tomto smyslu odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2020, č. j. 2 As 187/2017-327, podle nějž je veřejný zájem na ochraně zemědělského půdního fondu vymezen v § 1 zákona o ochraně zemědělského půdního fondu a je patrný i z § 4 odst. 1 téhož zákona, dle kterého je nutno pro nezemědělské účely použít především nezemědělskou půdu. Ochrana zemědělského půdního fondu je tedy vždy věcí veřejného zájmu. Nerespektování chráněných veřejných zájmů je dle žalovaného společensky škodlivé konání.
19. Žalovaný dále konstatoval, že pozemek je ve společném jmění žalobců, rozdíly v jednání žalobců nejsou ze spisového materiálu zřejmé. Výši sankce stanovil a odůvodnil prvoinstanční orgán a žalovaný ji akceptoval. Kdo fyzicky zbudoval samotnou stavbu, je bezpředmětné. Oba žalobci byli přítomni při kontrole dne 3. 10. 2023 na pozemku p. č. XA v k. ú. X a oba stav pozemku s rozestavěnou stavbou registrovali. Ve správním řízení se nevyskytl žádný důkaz svědčící o tom, že žalobkyně nesouhlasí se stavbou na spoluvlastněném pozemku, nebo že by záměr neměl být i v jejím zájmu. Žalovaný proto navrhl žalobu zamítnout jako nedůvodnou.

IV. Posouzení věci krajským soudem

20. Krajský soud napadené rozhodnutí a řízení jeho vydání předcházející přezkoumal v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a mezích uplatněných žalobních námitek dle § 75 odst. 2 s. ř. s., kterými je soud v duchu dispoziční zásady vázán, vycházejí přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s.
21. Pokud se jedná o relevantní právní úpravu (ve znění účinném v době spáchání přestupku) podle § 3 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně zemědělského půdního fondu, *je zakázáno užívat zemědělskou půdu k nezemědělským účelům bez souhlasu s odnětím ze zemědělského půdního fondu s výjimkou případů, kdy souhlasu není třeba.*
22. Podle § 20 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně zemědělského půdního fondu, *se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 3 odst. 1 písm. c) užívá zemědělskou půdu k nezemědělským účelům bez souhlasu s jejím odnětím ze zemědělského půdního fondu.*
23. Podle odst. 3 písm. a) téhož ustanovení, *lze za přestupek uložit pokutu do 1 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a), c), e) nebo i).*
24. Předmětem sporu mezi účastníky je, zda se žalobci dopustili přestupku, ze jehož spáchání byli uznáni vinnými.
25. Aby mohlo být posouzeno, zda žalobci spáchali přestupek dle § 20 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně zemědělského půdního fondu, musí být nejdříve zjištěno, zda se skutečně na pozemku žalobců nachází zemědělská půda ve smyslu § 1 odst. 2 zákona o ochraně zemědělského půdního fondu. Přitom se nelze omezit pouze na skutečnost, jak je předmětný pozemek veden v katastru nemovitostí. Je třeba posuzovat skutečný charakter pozemku. Pokud se ve vzdálenější minulosti změnil způsob využívání pozemku, což znemožní další zemědělské využití půdy, ztrácí formální ochrana zemědělského půdního fondu smysl. Současně však platí, že pro posouzení charakteru pozemku nemůže být rozhodující faktická změna pozemku, ke které došlo nezákonnou cestou. Je tedy třeba vždy pečlivě posuzovat, z jakého důvodu není zemědělsky obhospodařován pozemek, který je v katastru nemovitostí veden jako zemědělský, a zda se tak neděje pouze z důvodu protiprávního jednání uživatele pozemku, vlastníka pozemku nebo jejich právních předchůdců (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 2. 2022, č. j. 5 As 286/2019-24).
26. V daném případě není mezi stranami sporné, že předmětný pozemek se nachází v lokalitě, kde byla zemědělské půdě stanovena I. třída ochrany, kterou lze v souladu s § 4 odst. 3 zákona o ochraně zemědělského půdního fondu odejmout pouze v případech, kdy jiný veřejný zájem výrazně převažuje nad veřejným zájmem ochrany zemědělského půdního fondu. Sami žalobci ostatně v minulosti podali žádost o souhlas k odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu a v odůvodnění žádosti z této skutečnosti vycházeli.
27. Je tedy zřejmé, že předmětný pozemek byl v minulosti určen k zemědělskému využití a rovněž v budoucnosti tomu tak mělo být. Pokud by se tak nestalo, pak by to bylo v rozporu se zákonem.
28. Žalobci však evidentně vycházejí z předpokladu, že pokud by prokázali, že pozemek nabyli ve stavu, ve kterém nebylo možné jeho zemědělské využití, nemůže jim být kladeno k tíži,

že na tomto pozemku následně realizovali stavbu. Tento předpoklad žalobců je ovšem mylný.

29. Soud v této souvislosti odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2024, č. j. 10 As 121/2023-29. Nejvyšší správní soud s odkazem na svoji dřívější judikaturu uvedl, že jelikož pozemek může být v katastru nemovitostí veden chybně, je rozhodná pro určení, zda se jedná o zemědělský pozemek, materiální stránka, tj. faktická, skutečná povaha pozemku. Pozemek musí být buď aktuálně využíván pro zemědělské účely, nebo tak dříve využíván byl a v budoucnu má být. Druhá situace se týká především případů dočasného odnětí ze zemědělského půdního fondu. Nicméně rozhodující může být pouze taková faktická změna, ke které došlo v souladu s právem. Pokud se tedy pozemek, který je formálně evidovaný jako součást zemědělského půdního fondu a který měl být využíván pro zemědělské účely, dostane nelegálně do stavu, pro který není jeho zemědělské využití možné, nadále zůstává součástí zemědělského půdního fondu.
30. Dále Nejvyšší správní soud uvedl: *„Zařazení pozemku v ZPF je přitom objektivní stav, který není závislý na osobě vlastníka. Má charakter ad rem, nikoli ad personam. Nemůže tedy obstát námitka, že pro současného vlastníka není formálně stanovený charakter pozemku závazný jen proto, že koupil pozemek už v neobhospodařovatelném stavu.“*
31. Podle krajského soudu lze ze závěrů uvedených ve zmíněném rozsudku Nejvyššího správního soudu vycházet i v nyní souzeném případě, který se týká přestupku podle § 20 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně zemědělského půdního fondu. Krajský soud neshledal žádný důvod, aby se v nyní řešené věci od závěrů vyslovených Nejvyšším správním soudem odchýlil. Pro danou věc je tedy podstatné hodnocení charakteru pozemku žalobců. Ten se nemohl nelegální cestou změnit, bez ohledu na to, komu lze takovou změnu přičítat.
32. S ohledem na výše uvedené je zřejmé, že žalobci namítané znehodnocení půdy předchozím vlastníkem nemohlo mít žádný vliv. Činnost předchozího vlastníka neměla vliv na formálně stanovený charakter pozemku. Ve správním spise není obsažen žádný dokument svědčící o tom, že by byl předmětný pozemek formálně odňat ze zemědělského půdního fondu, a ani takovou skutečnost žádný z účastníků netvrdí a nedokládá. Jak bylo zmíněno shora, změny právního režimu pozemku lze dosáhnout jen zákonem předpokládaným způsobem, nikoli jeho faktickou nezákonnou změnou.
33. Opačný přístup k věci by podle krajského soudu přiznával ochranu protiprávnímu jednání a stavu, kterého jím bylo docíleno.
34. Pro žalobce tak byl závazný právní stav pozemku, resp. jeho zařazení do zemědělského půdního fondu. Pokud žalobci chtěli využít předmětný pozemek, který byl součástí zemědělského půdního fondu, k jiným než zemědělským účelům, pak bylo nejprve jejich povinností požádat příslušný orgán ochrany zemědělského půdního fondu o souhlas s odnětím předmětného pozemku ze zemědělského půdního fondu. Žalobci se sice souhlas k odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu snažili získat, ten jim však nebyl udělen. Provedení skryvky ornice a následné umístění stavby přitom nelze považovat za zemědělské užívání pozemku, bez ohledu na to, za jakým účelem bylo nezemědělské užití realizováno.
35. Není pravda, že správní orgány vycházely pouze z formálního údaje evidovaného v katastru nemovitostí, ale shromáždily ve věci i další důkazy. Mezi stěžejní podklady rozhodnutí se řadí protokol o kontrole ze dne 3. 10. 2023 a jeho dodatek ze dne 1. 11. 2023, fotodokumentace stavu dotčeného pozemku, žádost o souhlas s odnětím zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu ze dne 10. 4. 2023 a závazné stanovisko ze dne 21. 12. 2023.

V nyní projednávané věci tedy disponovaly správní orgány dostatkem podkladů, které svědčily o tom, že dotčený pozemek podléhá režimu zákona o ochraně zemědělského půdního fondu.

36. Pokud jde o stanovisko Státního pozemkového úřadu ze dne 27. 6. 2024, soud souhlasí s žalovaným, že Státní pozemkový fond není orgánem ochrany zemědělského půdního fondu, a není tak oprávněn k výkonu státní správy v oblasti ochrany zemědělského půdního fondu. Státní zemědělský fond ve své krátké odpovědi žalobcům sdělil, že hodnocení bonity půdy nelze provést, neboť je pozemek zastavěn stavbou. Zjevně přitom hodnotil stav ke dni podání žádosti (tedy 6. 6. 2024), a pokud hovořil o stavbě, měl na mysli stavbu, kterou na pozemku postavili žalobci.
37. Dále žalobci namítají, že nebyla naplněna materiální stránka přestupku. Krajský soud připomíná, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti, ledaže se k okolnostem jednání, jež naplní formální znaky skutkové podstaty, přidruží takové další významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008-45, publ. pod č. 2011/2010 Sb. NSS, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2012, č. j. 5 As 106/2011-77 či ze dne 27. 9. 2012, č. j. 1 As 118/2012-23). Správní orgány tedy nepochybily, pokud za výše popsané situace spojovaly naplnění materiální stránky přestupku s naplněním znaků skutkové podstaty. Ze spisu totiž nevyplývaly žádné výjimečné okolnosti, které by bylo třeba brát v úvahu a které by mohly svědčit o nenaplnění kritéria společenské škodlivosti.
38. V dané situaci postup správních orgánů, resp. vydání rozhodnutí a uložení pokuty žalobcům za přestupek dle § 20 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně zemědělského půdního fondu koresponduje s veřejným zájmem na ochraně zemědělské půdy a odráží tak jakousi společenskou hodnotu zemědělské půdy. Podle § 1 odst. 1 zákona o ochraně zemědělského půdního fondu je zemědělský půdní fond chráněn jako *základní přírodní bohatství naší země, nenahraditelný výrobní prostředek umožňující zemědělskou výrobu a jedna z hlavních složek životního prostředí* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2020, č. j. 6 As 172/2020-26). Tento chráněný zájem byl narušen provedením skryvky půdy a následným umístěním stavby o rozloze 129 m², čímž došlo ke znehodnocení takto chráněného pozemku.
39. K dílčí, zcela obecné námitce nenaplnění subjektivní stránky přestupku soud konstatuje, že správní orgány posoudily jednání žalobců jako nedbalostní, když přijaly jejich argumentaci, že o povinnosti požádat o vynětí půdy z půdního fondu nevěděli, resp. nebyli poučeni před koupí pozemku o tom, že je nutné před stavební činností požádat o souhlas k odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu. V podrobnostech soud odkazuje na str. 10 napadené rozhodnutí, kde se žalovaný subjektivní stránkou přestupku zabýval.
40. Pokud jde o výši sankce, lze uvést, že správní orgán I. stupně při jejím stanovování vycházel z majetkových poměrů žalobců, míry ochrany půdy daného pozemku a výše částky, kterou by byli žalobci povinni hradit za odnětí půdy z půdního fondu. Krajský soud nemá za to, že by byla výše sankce nepřiměřená. Co se týče tvrzeného rozdílného přístupu obou žalobců ve vztahu k posuzovanému přestupkovému jednání, je třeba zdůraznit, že pro hodnocení výše ukládané sankce je nerozhodné, který z žalobců stavbu inicioval, případně

provedl. Přestupek podle § 20 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně zemědělského půdního fondu má charakter trvalého přestupku, Nejvyšší správní soud vymezil trvalý přestupek v rozsudku ze dne 30. 7. 2014, č. j. 8 As 33/2014-39, následovně: „*Trvalý trestný čin bývá charakterizován jako čin, jímž pachatel vyvolá protiprávní stav, který posléze udržuje, anebo čin, kterým pachatel udržuje protiprávní stav, aniž zákon vyžaduje, aby jej též vyvolal. Zákon zde postihuje právě udržování protiprávního stavu, které se zpravidla děje opomenutím, spočívajícím v tom, že pachatel závadný stav neodstraní. Jednání, jímž pachatel udržuje protiprávní stav, tvoří jeden skutek a jeden správní delikt až do okamžiku ukončení deliktního jednání.*“ Tato definice odpovídá § 8 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, podle kterého je trvalý přestupek „*takový přestupek, jehož známkou je jednání pachatele spočívající ve vyvolání a následném udržování protiprávního stavu nebo jednání pachatele spočívající v udržování protiprávního stavu, který nebyl pachatelem vyvolán*“. Rozdílný způsob užívání pozemku ve vztahu k oběma žalobcům (jak uváděl i žalovaný) ze spisového materiálu nevyplýval. Pokud tedy správní orgány hodnotily užívání pozemku žalobci jako společné a stejně závažné, nepochybily.

41. Závěrem soud dodává, že změna kvalifikace subjektivní stránky přestupku byla učiněna po zrušení prvního rozhodnutí správního orgánu I. stupně žalovaným. Výše sankce byla v novém rozhodnutí správního orgánu I. stupně řádně a přesvědčivě (viz výše) odůvodněna. Soud neshledal tuto změnu problematickou. Změna kvalifikace subjektivní stránky přestupku po zrušení prvního rozhodnutí správního orgánu I. stupně sama o sobě nezpůsobila zjevnou nepřiměřenost pokuty. Nelze opomenout, že správní orgány uložily pokutu ve výši 30 000 Kč každému z žalobců při spodní hranici zákonné sazby 1 000 000 Kč dle § 20 odst. 3 písm. a) zákona o ochraně zemědělského půdního fondu.

V. Závěr a náklady řízení

42. Z uvedených důvodů vyhodnotil soud žalobní námitky jako nedůvodné a žalobu zamítl
podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
43. O podané žalobě rozhodl soud bez nařízení jednání, a to v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s.,
za výslovného souhlasu žalobců a žalovaného.
44. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
45. V souzeném případě měl úspěch žalovaný správní orgán, ten náhradu nákladů řízení nepožadoval, ostatně mu ani žádné náklady nad rámec jeho běžné činnosti nevznikly, soud proto vyslovil,
že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního

soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 27. listopadu 2025

Mgr. Karolína Tylová LL.M.,
předsedkyně senátu